

**Dokument Narodowej Grupy Roboczej
ds. reformy wskaźników referencyjnych**

**Podsumowanie oczekiwanej Mapy Drogowej
procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych
WIBOR i WIBID przez indeks WIRON**

Dokument przedstawia podstawowe założenia dotyczące prac Narodowej Grupy Roboczej ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR), powołanej przez Urząd Komisji Nadzoru Finansowego na wniosek uczestników rynku finansowego.

Na dojrzałych rynkach zagranicznych obserwuje się działania wprowadzające alternatywy dla wskaźników typu IBOR, do których należy również WIBOR. Wynika to z zaleceń regulacyjnych Międzynarodowej Organizacji Komisji Papierów Wartościowych (IOSCO) oraz Rady Stabilności Finansowej (FSB), które w przypadku Unii Europejskiej zostały transponowane do formy aktu prawnego, jakim jest rozporządzenie BMR.

Celem prac NGR jest przygotowanie procesu skutecznego wdrożenia nowego wskaźnika referencyjnego typu RFR (wskaźnik referencyjny wolny od ryzyka, Risk-Free Rate) na polskim rynku finansowym oraz zastąpienia nim stosowanego obecnie wskaźnika referencyjnego stopy procentowej WIBOR. Zasadą funkcjonowania NGR w zakresie ww. celów jest działanie w sposób zgodny z przepisami, uporządkowany, a także unikanie zagrożeń dla stabilności polskiego sektora finansowego i polskiej gospodarki. Urząd Komisji Nadzoru Finansowego zaprosił do wzięcia udziału w pracach NGR uczestników krajowego rynku finansowego, których działalność jest związana ze stosowaniem wskaźników referencyjnych. W prace grupy zaangażowani są przedstawiciele instytucji kredytowych, czyli głównie banków, instytucji finansowych, w tym m.in. funduszy inwestycyjnych, firm ubezpieczeniowych, firm faktoringowych i leasingowych, podmiotów będących emitentami obligacji, w tym obligacji korporacyjnych oraz municypalnych, izb rozliczeniowych, ale także przedstawiciele Urzędu Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego oraz Giełdy Papierów Wartościowych w Warszawie, BondSpot i GPW Benchmark.

Prace NGR nadzoruje i koordynuje Komitet Sterujący, w skład którego wchodzi przedstawiciele kluczowych instytucji: Komisji Nadzoru Finansowego, Narodowego Banku Polskiego, Ministerstwa Finansów, Bankowego Funduszu Gwarancyjnego, Polskiego Funduszu Rozwoju, a także GPW Benchmark - administratora wskaźników referencyjnych i ING Banku Śląskiego reprezentującego sektor bankowy.

W toku prac zespołów ekspertów Narodowej Grupy Roboczej dokonano identyfikacji, priorytetyzacji oraz oszacowania czasochłonności zadań, których realizacja przez wszystkich uczestników rynku jest wymagana dla poprawnego i bezpiecznego zastąpienia dotychczas stosowanych wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID przez nowy wskaźnik referencyjny. Wybrany przez Komitet Sterujący indeks WIRON (Warsaw Interest Rate Overnight) ma się stać docelowo kluczowym wskaźnikiem referencyjnym stopy procentowej w rozumieniu rozporządzenia BMR. Będzie on stosowany w umowach finansowych (np. umowach kredytu), instrumentach finansowych (np. papierach dłużnych lub instrumentach pochodnych) oraz przez fundusze inwestycyjne (np. w ustalaniu opłat za zarządzanie).

Metodyka kalkulacji indeksu WIRON jest tożsama z wcześniej opracowanym i publikowanym przez GPW Benchmark indeksem WIRD. Zmianie uległa jedynie nazwa indeksu, aby lepiej odzwierciedlić jego charakterystykę (oparcie na danych reprezentujących transakcje overnight).

Harmonogram Mapy Drogowej został zbudowany przy założeniu zapewnienia zgodności procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych z przepisami rozporządzenia BMR, stworzenia płynnego rynku kasowych i pochodnych instrumentów finansowych stosujących wybrany wskaźnik referencyjny RFR dla polskiego złotego (PLN), przygotowania operacyjnego i technicznego wszystkich uczestników rynku finansowego (emitentów, inwestorów, instytucji infrastruktury rynku) do zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID przez WIRON, przeprowadzenia wymaganych zmian w przepisach prawa polskiego i Unii Europejskiej oraz zbudowania pełnej świadomości przeprowadzanej reformy i jej konsekwencji wśród wszystkich uczestników rynku finansowego, w szczególności konsumentów.

Z uwagi na fakt, że na reformę wskaźników referencyjnych składa się bardzo wiele wzajemnie powiązanych elementów, proces ten będzie rozłożony w czasie. NGR określiła w Mapie Drogowej, że przy efektywnej współpracy wszystkich zaangażowanych stron, reforma wskaźników referencyjnych w Polsce zostanie zrealizowana w całości do końca 2024 roku, przy czym wdrożenie przez uczestników rynku nowej oferty produktów finansowych stosujących indeks WIRON planowane jest na lata 2023 i 2024. Założenia Mapy Drogowej opracowanej w ramach Narodowej Grupy Roboczej wskazują na gotowość do zaprzestania opracowywania i publikowania wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID od początku 2025 roku.

Oczekiwana Mapa Drogowa procesu zastąpienia wskaźników referencyjnych WIBOR i WIBID przez indeks WIRON

Harmonogram | Kamienie milowe

Faza Przygotowawcza

2022

Zadanie:

Wybór docelowego wskaźnika referencyjnego typu RFR oraz identyfikacja zakresu działania NGR celem skutecznej i bezpiecznej jego implementacji.

- W trzecim kwartale powołano Narodową Grupę Roboczą ds. reformy wskaźników referencyjnych (NGR) określając cele, zakres i tryb jej funkcjonowania. Komitet Sterujący NGR wybrał WIRON jako rekomendowany indeks zastępujący dotychczasowy wskaźnik referencyjny WIBOR.
- W czwartym kwartale Administrator indeksu WIRON (GPW Benchmark) zamyka proces dostosowawczy, zapewnia dostępność indeksu oraz publikuje stosowną dokumentację. Spełnione zostają wszelkie wymogi formalne pozwalające na rozpoczęcie stosowania indeksu WIRON na rynku finansowym.
- W czwartym kwartale zakłada się publikację zmian w dokumentacji ISDA Definitions, uwzględniającą nowy indeks WIRON. Zmiana ta jest kluczowa z punktu widzenia rozpowszechniania indeksu na rynku międzynarodowym, a przy tym wzrostu możliwości zawierania transakcji pochodnych i rozwoju rynku instrumentów finansowych stosujących nowy wskaźnik referencyjny.
- Trwają przygotowania do publikacji dokumentów analitycznych oraz rekomendacji opracowanych przez Narodową Grupę Roboczą, które określą standardy stosowania indeksu WIRON w produktach kredytowych, instrumentach dłużnych oraz instrumentach pochodnych. Dokumentacja obejmie w szczególności rekomendowany katalog konwencji odsetkowych dla instrumentów stosujących WIRON.
- Zakłada się, że od grudnia 2022 roku uczestnicy rynku będą mogli stosować indeks WIRON w nowych instrumentach finansowych.

2023

Zadanie:

Zapewnienie stopniowego wprowadzania nowo wybranego wskaźnika referencyjnego do umów i instrumentów finansowych – budowanie realnej podstawy do przebudowy funkcjonowania systemu finansowego. Nowe produkty finansowe są niezbędne aby zapewnić płynne auto-dostosowanie się systemu finansowego.

- Podstawowe założenie: wskaźnik referencyjny WIRON jest w pełni dostępny i możliwy do stosowania w produktach i instrumentach finansowych dla podmiotów, które wyrażają gotowość do jego zastosowania.
- Banki mogą wprowadzać do oferty kredyty stosujące indeks WIRON równolegle z dotychczas oferowanymi kredytami na WIBOR.
- Oferuje się nowe produkty, w tym produkty kredytowe dla przedsiębiorców (spółek kapitałowych z oprocentowaniem odwołującym się do indeksu WIRON).
- Trwa kampania edukacyjna i informacyjna związana z zasadami korzystania z nowego wskaźnika referencyjnego.
- Trwają prace związane z dostosowaniem systemów informatycznych, procedur wewnętrznych oraz - tam gdzie ujednolicenie i standaryzacja jest zasadna - wzorów umów tak, aby osiągnąć pełną gotowość operacyjną do oferowania klientom wszystkich typów produktów finansowych stosujących indeks WIRON.
- Trwa proces budowania płynności na rynku instrumentów pochodnych OIS, dla których WIRON ma być indeksem referencyjnym stopy procentowej. W początkowej fazie, zawierane transakcje swapowe mają charakter bilateralny, tzn. będą rozliczane pomiędzy dwoma stronami kontraktu. Stopniowe budowanie płynności na rynku instrumentów pochodnych ma na celu wytworzenie krzywej terminowej dla indeksu WIRON, co sprzyja rozwojowi rynku instrumentów kasowych.
- Dochodzi do opublikowania zmian w dokumentacji ISDA Definitions oraz IBOR Fallbacks Protocol, obejmujących wprowadzenie zapisów dotyczących zasad zastąpienia wskaźnika WIBOR w istniejących instrumentach pochodnych. Założeniem przyjętym przez NGR jest rekomendowanie wykorzystania metody wyznaczenia stawki zastępującej

Faza Wprowadzania

(fallback rate) w oparciu o standard obecnie stosowany w przypadku innych wskaźników IBOR, tj. na podstawie kształtowania się 5-letniej różnicy w przebiegu dotychczasowego i nowego wskaźnika referencyjnego.

- Następuje weryfikacja przesłanek do wystąpienia zdarzenia regulacyjnego zgodnie z artykułem 23c ust. 1 Rozporządzenia BMR. Zdarzenie regulacyjne stanowić będzie podstawę do wyznaczenia w rozporządzeniu Ministra Finansów, w ramach ustawowej procedury, zamiennika kluczowego wskaźnika referencyjnego WIBOR. Na mocy rozporządzenia MF, zamiennik, będzie miał zastosowanie do umów i instrumentów finansowych spełniających przesłanki wskazane w rozporządzeniu BMR. Rozporządzenie MF zdefiniuje również spread korygujący oraz datę, od której zamiennik będzie stosowany.

2024

Zadanie:

Zakłada się budowę przestrzeni do wycofywania produktów i instrumentów stosujących WIBOR na rzecz produktów i instrumentów stosujących WIRON, aż do ich całkowitego wyparcia.

- W ofercie banków i innych podmiotów zastosowanie mają nowe produkty stosujące WIRON, w tym przede wszystkim dla konsumentów oraz jednoosobowych działalności gospodarczych, spółek cywilnych. W szczególności, banki oferują kredyty mieszkaniowe oprocentowane według stopy składanej na podstawie indeksu WIRON przy jednoczesnym rozwoju rynku kredytów mieszkaniowych stosujących stałą/okresowo stałą stopę procentową.
- Na rynku długu dochodzi do emisji obligacji własnych, w tym obligacji banków oraz obligacji korporacyjnych i municypalnych stosujących indeks WIRON lub stałą stopę procentową. Krajowe i międzynarodowe izby rozliczeniowe (KDPW_CCP, LCH itd.) osiągają gotowość regulacyjną oraz operacyjną i rozpoczynają centralne rozliczanie transakcji pochodnych OIS, dla których WIRON ma być indeksem referencyjnym stopy procentowej.
- W następstwie powyższego, rynek instrumentów pochodnych przechodzi z fazy transakcji bilateralnych do fazy transakcji rozliczanych centralnie. Zapewniony zostaje podstawowy element infrastruktury rynku, jaką jest usługa clearingu swapów stosujących nowy wskaźnik referencyjny.
- Rynek OIS osiąga pożądaną płynność, konieczną do zbudowania krzywej terminowej dla WIRON.
- Zakończone zostają prace związane z dostosowaniem systemów informatycznych, procedur wewnętrznych, wzorów umów uczestników rynku dla wszystkich typów produktów i innych elementów wymagających skutecznej implementacji indeksu w umowach i produktach finansowych.
- Do końca roku izby rozliczeniowe zapewniają również konwersję istniejących kontraktów pochodnych stosujących wskaźnik referencyjny WIBOR na instrumenty stosujące WIRON – na podstawie zapisów ISDA IBOR Fallbacks Protocol.

2025

Zadanie:

Powszechne stosowanie RFR.

- Zgodnie z założeniami Mapy Drogowej Narodowej Grupy Roboczej zakłada się gotowość do zaprzestania kalkulacji i publikacji Stawek Referencyjnych WIBID i WIBOR.
- Po wejściu w życie rozporządzenia MF, instytucje finansowe dokonują konwersji istniejących umów i instrumentów stosujących WIBOR, z uwzględnieniem zasad określonych w rozporządzeniu. W klauzulach odsetkowych stosuje się zamiennik i spread korygujący wskazane w Rozporządzeniu MF.